

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetési díjak:</i>		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikértkapják.	A lap szellemi részét illető cikkek a szer- kesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénz- tárnoki — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Égész évre	4 frt		
Félévre	2 -	—	
Negyedévre	1 -	Kéziratokat nem adunk vissza.	

XIII. LEO Gusztáv püspöknek.

Te vagy az igazság oszlopa.

Te vagy az erősség tornya.

Te vagy a szeretet tűzforrása.

Igy szólott Erdély lánglelkű fiatal püspöke XIII. Leó pápához abban a gyönyörű üdvözlő feliratban, melyben ő Szentségét áldozópapságának hatvanadik évfordulóján maga, papjai és szeretve szeretett hívei nevében üdvözölte.

Igazság, erősség, szeretet! Három főalkotó eleme a lelkek ama fenséges egyetemének, melynek másképen egyház a neve. Hármas kisugárzása amaz éltető középpontnak, a pápaságnak, mely körül a lelkek összhangzatosan keringenek, mint megannyi csillagok a végtelen űrben.

Igazság a tanításban, hibától, tévedéstől, emberi szeszélytől ment tiszta örök igazság, mely e világon egyedül képes megnyugtatni a tépelődő lelket.

Erősség az erkölcsökben. Megbonthatlan és megvihatlan erősség, mely e forgó viszoutagságban, melyet életnek nevezünk és az élet nagy hajótöréseiben egyedül képes menedéket nyújtani.

Tűzforrása a szeretetnek, mely táplálékát Krisztus isteni szent szívéből meríti.

A pápaság istenileg remekké szerkesztett, és emberileg utánozhatlan fenségű építményének e három főoszlopát karolta át Erdély püspöke üdvözlő feliratában, hogy az ő testén ömöljön át e hármasság élet-erő minden egyes hívőjébe.

E buzgóság az agg Leó pápát láthatólag meghatotta. Válaszából az atyai szeretetnek csodás melege sugárzik ki. E választ, melyet szerencsések valánk mi magunk látni, saját kezűleg írta alá a szent atya, mi már maga is végtelen sokat jelent. De úgy hisszük, sejtelmünk nem csal, hogy ő Szentsége maga is fogalmazta, legalább a nyelvnek klasszikus ereje és az a közvetlenség, mely minket elragad, ezt engedi sejttenünk. Biztosít benne, hogy a hódolatot fölötte kedvesen és jó szívvvel fogadta. Imádkozik szünet nélkül — úgy mond — hogy egyek legyünk. Itt nálunk az erdélyi egyházmegyében, hol a vallás, nemzetiség, hagyományos szokások és nemzeti büszkeség oly sajátságosan és különféle képen szigeteli el az embereket egymástól, — itt nálunk a hitnek egységét védelmezni s annak ép és sértetlen fentartásáért imádkozni, Isten előtt a legdicsebb, ránk nézve a legüdvösebb megnyilatkozása a keresztény szeretetnek. Ettől a lángoló szeretettől eltelve biztosít minket ő szentsége szünet nélkül való imádságáról. A megyés püspökünkhöz intézett pápai levél, mely ez ígéretnek örök becsü zaloga, szóról szóra így hangzik :

Venerabili Fratri Episcopo Gustavo Transilvaniensi Karlsburgum.

LEO P. P. XIII.

Venerabilis Frater, salutem et Apostolicam benedictionem. — Litteras, quibus tuo, tuique cleri ac populi nomine gratulari No-

Tisztelendő Testvérünknek, Gusztáv erdélyi püspöknek, Károlyfehérvárt.

XIII. LEO PAPA

Tisztelendő testvér! Üdvösséget és apostoli áldást!

Leveledet, melyben magad, papjaid és

bis voluisti de sexagesimo Sacerdotii anno feliciter exacto, gratas admodum acceptasque habuimus. In delato etenim officio Nos, qui paterna caritate fideles istos complectimur, testatam pervidimus voluntatem firmiterque propositum fidem a patribus acceptam sancte inviolateque servandi. Quod ut ad optatos exitus constanter pervehatur, Nos quidem, Christi Servatoris caritatem imitati eademque ac ipse precatione usi, instanter obsecramus: Pater sancte, serva eos in nomine tuo, ut sint unum. Divinarum autem gratiarum auspiciem, Nostraeque dilectionis testem, apostolicam benedictionem tibi simulque clero gregique tuis curis credito amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XXXI. Januarii MDCCCXCVIII. Pontificatus Nostri anno vicesimo.

Leo P. P. XIII. m. p.

hiveid nevében Minket áldozópapságunknak szerencsésen betöltött hatvanadik évfordulóján üdvözölni szíves voltál, fölötte kedvesen és jó szívvel fogadtuk. Midőn azért hiveidet atyai szeretetünk melegével átkaroljuk, egyszersmind Hozzánk juttatott hódolatodban bebizonyítva látjuk buzgalmatokat és szilárd elhatározásokat, melylyel az atyáktól örökségül reánk szállott hitnek ép és sértetlen fentartásán fáradoztok. Hogy pedig állandóan az Óhajtott sikert munkálhassátok, az Üdvözítő Krisztusnak szeretetébe öltözve, ugyan azon imádsággal könyörgünk szünet nélkül, melylyel Ó menygyei Atyjához imádkozott: Szent Atyám! Tartsd meg őket a te nevedben, hogy egyek legyenek! Most pedig az isteni kegyelmek ápolására és szeretetünk bizonyítékeképpen rád, papjaidra és a gondjaidba bízott hívek seregére apostoli áldásunkat nagy szeretettel adjuk az Urban.

Kelt Rómában, Szent Péternél, 1898 jan. 31-én, pápaságunk huszadik évében

XIII. Leo Pápa s. k.

Memoriale

pro promovendo Cultu Ssmi Cordis Jesu in Transsilvania^{*)}

Látván, hogy kegyelmes püspök urunk ezen társulatot terjesztetni szándékozik az egyházmegyében, bátor vagyok következőket ajánlatba hozni.

I. A fenti címen minden erdélyi plebániában társulatot kellene szervezni, melynek természetes elnöke maga a plebános, gondnoka pedig az, akit a tagok megválasztanak. Nagy népességű helyeken külön gondnok választható a férfiak közül, és külön a nők közül; s ezek külön csoportokat alkothatnak.

II. A társulatnak lehetőleg egyházi társulatnak kell lennie; s azért alkotandó szabályai miniszteri jóváhagyás alá nem tartoznának.

III. A fenti cím oly természetű, hogy abban minden keresztény társulat, mely az irgalmasság testi, és lelki cselekedeteit gyakorolja, igen jól elfér, vagy igen könnyen kaphat helyet benne. Azonban vigyázni kell, hogy a társulat csak a legpraktikusabb keresztény nép-életi szükségek kielégítésére legyen bivatva és valamint létrejövése, úgy alakulásai is mindig a püspöktől függjön.

IV. Minden régi katolikus társulatok szabályzataiban látom, hogy a tagok állandóan szerettek gondoskodni I. az isteni tisztelet buzgó gyakorlásáról, (evégett votivális ünnepet is tartottak évenként.) 2. sokat adtak azaz nagy fontosságot

*) Tudós kezekből vettük e sorokat. Sok praktikus gondolat van bennök. S azért nagyon szívesen közzétesszük. Hisszük, hogy azok ha nem is mindenütt, de sok helyen kivihetők lesznek. Különösen ajánlatosnak tartjuk a temetkezési egyesületek alakítását, valamint a VIII. és XI. pontokban foglaltakat. Szerk.

helyeztek beteg és szegény tagjait támogatására és vigasztalására; 3. hogy nagy súlyt fektettek a „tisztességes temetések“ eszközzésére.

Ezen fogalmak a nép életében örökbecsűek, és a szent-szív társulatába nagyon jól beillenek.

V. Azért arra kellene törekedni, hogy a szent-szív társulata minden plebániában olyan alapot és szervezetet nyerjen, melyben a nevezett eszmék, s a velők járó előnyök és teendők fejlesztést nyernek. Azaz virágozzék fel községenként mint ilyen.

1. a szent szív társulata, szabályaival; benne

2. cél legyen a vallásos szellem, és az isteni tisztelet gyakorlása.

3. legyen egy votivális ünnepe megválasztva: ennek megtartása évenként jó alkalmat szolgáltattat visszatekinteni az eltelt évre, és kifejezni a tervet a jövő esztendőre; rendezni a társulat kebléi ügyeit a múltban, s irányítani jövőjére.

4. legyen kimondva, hogy a társulat gondoskodni kíván beteg és szegény tagjairól. Ezen gondoskodás typusa lenne:

A) hogy a társulat kebelében időről-ízőre, és a hol szükség, esetről-esetre, alkalmas bizalmi személyek legyenek, kik a beteg tagokat időnként meglátogatják és vigasztalják.

B) hogy módokat találjon a beteg, és szegény tagokou segíteni. Természetesen első gondja leszen saját tagjai iránt buzgólkodni, de ez nem zárja ki a hitközség ama szegény és beteges tagjait sem, akik valami ok miatt, a társulatnak nem

tagjai. Sőt, a hol lehet — az élő szeretet műveit éreztetni és gyakorolni fogja mindenki iránt, aki a község határa között tartózkodik.

VI. A tisztességes temetés oly becses az emberek között, hogy azt fejtegetni felesleges.

De a gyakorlatban sok hiány van. Egy az, hogy a kufárszellem — temetkezési egyletek etc. — alakjában megrohanja a gyászba borult családot, s feltolja neki cifra, de üres, és értéktelen dolgait jó drágán. Más az, hogy temetési körmenetek alakulása gyakran nehezítve van a népelet terhes napi gondjai által. Aztán, ha a temetés „szerény“, „szegényes“, „szánalmas“, „néptelen“ stb., ezt legtöbb esetben csapásnak tartja a megszorított család; de egy szép temetés, még a nem érdekelt publikumra is tagadhatlan hatással van; sőt lehet mondani, hogy észrevétlenül hódít, és missiót teljesít.

VII. Azért a leendő társulatnak ezen temetkezési tisztességet erősen meg kell ragadni s biztosításáról állandóan gondoskodni. Amily váratlan és meglepő gyakran a halál eset: éppen oly szép és vigasztaló, ha annak tisztességéről, gyorsan, egyleti úton, a vallás és szeretet igényei szerint gondoskodni lehet.

Ezen gondoskodás főbb teendői lennének:

a, gyors figyelemmel lenni a család iránt, melyben haláleset történt,

b, ahol szükség gondoskodni a temetés tisztességéhez szükséges kellékek jó és olcsó, mégis díszes beszerzéséről,—

c, a temetkezés alatt gondoskodni kell a vallásos elemek ápolásáról; főleg

d, szép látogatott körmenetek rendezéséről, melyekben gyakorlott ének, imádság, és részvétel, mint megannyi balszemes nyhíti a fájdalmat, és ápolja a szeretetet,

e, gondoskodik halotti isteni tiszteletek tartásáról, halottak napján megemlékezik elbunyit tagjairól stb.

VIII. A társulat ezen irányra gyorsan maga után vonná a körmenetek díszét, s a temetők iránti avatottabb gondozás és kegyelet ápolását, mire napjainkban, nálunk: nagy szükség van. Semmi sem tájékoztat jobban és gyorsabban engem egy község lelki állapotáról, mint a temetőjének szemlélete. Elhagyatott, kerítés nélküli, rendetlen temetők: ijesztenek; míg a halottak sírhantjai iránt kifejtett gond és kegyelet, mindenütt a vallásos meggyőződés bizonyítékán van elfogadva.

IX. Ilyen társulatnak további természetes következménye lenne, a vallásos szellem ápolása mellett, az egyházi énekek fokozottabb tanítása, és tanulása, miben a kántorok, tanítók, s az iskolai ifjúság közreműködnének; s a mennyiben a körülmények kívánatossá tennék: a temetkezési körmenetben az ifjúság is részt vehetne. Csakhogy ezen esetben a temetkezés ideje nem eshetik egybe a tanítás idejével. Ily egybeesés ugya is sok hivatlan kritikust, és nagy ellenszenvet ébreszt; s világos, hogy kisebb nagyobb mértékben a tanítás igényeivel csakugyan ellentétben van.

X. A társulat a teljes szabadság és önkényesség elvére lenne alapítandó.

Igen nehéz kötelesség az az évenkénti tagdíj-fizetés. Azért elég lenne, ha valami tagdíjforma nélküli egyszeri vagy ismételt áldozat, vagy ajándék szereznék meg a tagságot, melylyel a belépő önkényt hozzá kíván járulni a társulat céljai előmozdításához, és a keresztény könyörül-

letesség műveihez, melyekre főleg szemben Istennel, és halandó természetünkkel, mindnyájan rászorulunk. Az így bejövő illeték tőke természetével bírna, s egyéb ajándékok bizonyos hányada is a tőke gyarapítására lenne fordítandó; a kamatok, s az ajándékok egy része lévén a szükségletekre fordítandó.

XI. Ily társulat ha csak néhány helységben működik is, figyelemre méltó. Annál több erőre és tekintélyre emelkednék ha minden erdélyi plébánián létre jönne, és a püspöki székhelyen szakavatott, bölcs, központi vezetőséggel, sőt bizonyos „procura-intézménnyel“ is bírhatna.

XII. Ezen társulat létrehozásába bevonandó lenne az egész papság, és a tanítói testületek, s minden értelmesebb embere az egyes hitközségeknek, hogy a lényeg és az alak ne tűnjék egy fel, mint néhány ember akarata, de legyen úgy feltüntetve, mint a világosan felismert közszükség kifolyása, és a vallásos kegyelet, és a gondoskodás egyik természetes szervezete.

Tarlózás

a helyő-szolnoki esperesi kerület történetéből.

Összeállította: Kovács György.

IV. Plébániák.

A. Deés IV. Lelkészek. 10. Kozma Döme a deési zárdá ez időszertani gvardiája és a hitközségnek lelkésze, ki 1874-ben választott az itteni katolikus ügyek vezetésére. Egy újabb és gazdag korszaka a katolikus vallási viszonyoknak következett be alatta, mert sokat tett, hatott, alkotott, gyarapított, mikéltatják arra, hogy őt egy újabb, virágzóbb aera első küszöbére állítsuk. De hát mit is művelt, mit tett, alkotott? Azt tette, mit vallásos szelleme s hitvallása parancsolt s az Úrláza méltósága okvetlen megkívánt.

Midőn 1874-ik évben Deésre jött, a templombelseje semmikép sem volt vonzó; úgy tetszett, mintba egykor szomorú napjai lettek volna, mert a hívek is nem nagy számban látogattak. Azóban a templom nem kedvező helyzetben azonnal nem segíhetett.

Nagy volt a baj. A templom összes ablakai százanadó állapotban voltak; ha szél fujt annyira rezegtek, hogy félős volt vajjon nem hullanak-e le az ember fejére?! Az oltárok egy része új festés és aranyozás és új képek után vágyakoztak. A padok és ajtók festetlenek voltak. A régi dolgok ezen siralmas állapotán 1879-ben kezdett segíteni. Ujjonnan festett csinos rámaju ablakok foglalták el a régi recsegő ablakok helyét. Burchard János asztalos készítette az ablakrámaikat 149 frtért. Ablaktányérokkal ellátta Ehrenkauf Ferenc 80 frtért. Padokat, ajtókat Burchard asztalos festett meg. A festék egymagára 63 frt 84 krba került; a munka 28 frt volt. Mindezt a zárdá fizette. A templom homlokzata újból vakoltattat a zárdá 70 frt költségén, valamint a templomnak a zárdá felőli bezsendelyezése is, mely 190 frtját emészté fel a zárdának.

Következtek az oltárok. A „Mária oltár“-ra a zárdafőnök gyönyörű Murilló-féle Mária-képet vásárolt 60 frt érteken. A hallbatlan emléktű Fogarasy Mihály püspök ugyanezen oltár kifestésére s aranyozására 100 frtot adományozott, míg a többi költséget a „Szent Anna-társulat“ elnöke Krémer Samuelné szül. Pap Regina öngyásága fedezte a társulat pénztárából,

valamint a „Szent-Kereszt“ és Szent Anna oltárok díszítését és a „Mária-Kápolna“ falainak festését is. Közbe-közbe a lelkész buzditására még más jótékony családok is lelkesültek az Istenháza fényének emelésére. Így a Bocsánci-család a „Nep. Szent János-kápolnát“ festette ki s hozta új díszbe az oltárt aranyozás és festés által. A szószéknek Keceli Mihály ő méltósága adta meg mostani díszét, míg bársony szőnyeggel Hatfalud Józsefné ő nagyságálatta el. 1889-ben a törvény megfestetvén párkányzata is megújított 124 frton.

Most jött a „Szent Ferenc“ és „Világosító szent Gergely“ oltára. Ezek helyrehozása nagy költséggel járt. Gránit színre kellett festeni, megaranyozni a párkányokat, új képekkel ellátni, azután antependium, párnák s új gyertyatartókkal szerelni fel. Ezen buslakodott a lelkész s panasolja Krémer Sámuel akkori főgondnoknak, ki aztán azt mondá: „Tudja mi? Mindakét vejem — Vojth Gergely és Govrik Ferenc — módosok; anélkül, hogy előlegesen felkérné őket, hirdesse ki, hogy ők a két oltárra vállalkoztak.“

„Megeselekedtem a jó tanácsot s eőt értem.“ A két derék vő áldozata nem kevésbe került ugyan; de megtettek mindent arra, hogy nevékhöz méltón hozzák helyre nagy díszre a templomnak. — A nagy oltár sem maradhatott kellő díszítés nélkül, mi fel is emésztett 130 frtot, Ezen célra a lelkész felszólítására adakoztak a jóakaratu hívek 69 frtot, a többi a zárda fedezte. A „Szent Anna-Társulat“ egy díszes mennyezetet is csináltatott, meg a templomot a lelkész buzgalma látta el igen szép díszruhákkal.

A templom lehető díszítése megtörténvén, az ájtatos hívek mind tömegesebben látogatják, mert eltekintve egyéb motívumoktól — maga a szép is vonzza, csalogatja oda a híveket.

Még hátra volt valami, mi a templomnak egyik fő kelteke s mi nélkül az isteni tisztelet annyira fényes nem lehet és mi a vallásos buzgóságra nagy befolyással van. Ez az orgona.

A lelkész most arra törekedett, hogy legyen tehát orgona is — és pedig pompás és remek. Kezdetét tehát gazdálkodni, gyűjtögetni, mert senkibe nem akart folyamodni. Lassanként gyűjtögetett 1800 frtot. De ez nem volt elég az ő tervéhez képest. Tudta a nagyérdemű tartományfőnök Simon Jenő, hogy mi baj van Deésen s hogy több év kellene, míg azon segíteni lehetne. Azért azzal lepte meg a lelkészt, hogy tudakoljon egy orgonaművész után s szerződjék vele — a többi azután az ő dolga. — Dr. Gerece Péter, akkor Pécsen reáltanár ajánlotta Angszter József pécsi orgonaművészt, ki aztán háromezerhátszáz frtért az orgona elkészítésére vállalkozott is, mit tudomásul vevén a tartományfőnök a zárda pénzalapját pótolta 1800 frtval. E kettős költségen tehát az orgona elkészítettvén, ünnepélyes megáldás után 1893 augusztus 15-én kezdette Isten dicsőségét zeugeni. — A chórús helyre állítása is e két férfi érdeme. Egyik tervezett, másik végeztet ezer frttal — előbbi Kozma D., utóbbi pedig Simon Jenő provincialis volt. Az orgona és chórús famunkálatait Gábré János deési műasztalos végezte.

Így tehát Döme bátyánk büszkén elmondhatja magáról: Quatenus nobis denegatum est diu vivere, relinquamus aliquid, quod nos vixisse testemur. (Plinius)

Azért ezen öreg — de lélekben mindig fiatal szerzetes

munckásságát méltán tüntette ki: főpásztori magas figyelem — több ízben. Fogarassy Mihály 1879 évi 2236 sz. alatt többek közt így ír: „... Tiszteletdőségednek vallásos ténykedése kedves Isten előtt, örvendeztető reám s leginkább a deési buzgó kath. bitközségre nézve. Ezen a gondozására bizott hívek boldogságáért buzgalkodó tevékenysége azon derék szerzetesek emléket, — kik a múlt század elején újból feléledt erdélyi katolicizmus zsege korában fontosabb helységeken missio-statiókat alkottak, maguk s az elhagyott hívek spirituale solatium és refrigeriumara kápolnákat emeltek, templomok építésére könyöradamányokat gyűjtöttek, jótévedőket kerestek, kikről különösen a deési plébánia felállításán s berendezésén fáradozott P. Lamprich Imre, P. Verner Konrad, P. Nagy Károly, P. Paschalis, P. Sygray Modest, P. Demény Gábor, a Rác, gr. Hailer, P. Hailer, gr. Kornis s más úri családokról lehet elmondani: omnibus omnia facti sunt, ut conctos Christo lucrí tacerent — előmbé varázsolja. Folytassa Tdőséged buzgóságát és adja mindenben jelét annak, hogy mit önmaga, a mit a Klastrom szerez, azt nem magának, sem a Klastromnak, hanem magának a deési róm. kath. hitközségnek, híveknek, lelki javainak előmozdítására szerzi. Ezt teszem én, ezt teendik az erdélyi Conventek. Egy célunk van: salus animarum.“ — Használó elismerést érdemelt ki K. D. 1880. évi 2925 sz. alatt is a boldogult Fogarassy Mihály főpásztortól, ki imígy szól többek közt: „Tiszteletű Atyaságodnak jelentése — az elébb elsorolt lelkipásztori ténykedésekről — nagy örömet szerzett nekem, mert látom abból, hogy a vallásos buzgóság, mely a megyei plébániákban hanyatlásnak indult, Deésen emelkedőben van... Egyébiránt midőn mindnyájuknak áldozatkésztségeért főpásztori tetszésemet nyilvánítom stb.“

Úgy hiszem ezek leginkább dicsőítik Kozma bátyánk papi functióit és ténykedéseit. Egy második Lamprichul, egy második Veraerül — soval a Deési plébánia egy második szervezőjül tüntetni fel — a tevékeny öreg gvardiánt; ez a legszebb földi korona a sok és jó harez után.

1893-ban Mária neve napján 25 éves lelkészi jubileumát ülte. Szerető hívei, barátai, ismerősei, élőkön id. báró Bornemissza Károly főispánnal, művészies kivitelű gazdag kebellyel lepték meg tiszteletük záloga s az érdem elismerésül. Majd nagy és népes áldomás következett az „Európa“ szállóban. Ekkor tünt ki igazán egy szerény szerzetes ünnepe népszerűsége, mely 1875-ik év óta élénk egyházi, társadalmi, városi — és törvényhatósági változatos gazdag munkássága folytán évről-évre izmosodik. Ezért 1895-ben az a kitüntetés érte, hogy apostoli felségés királyunk „a lelki pásztorkodás, tanítás és hitoktatás terén szerzett érdemei elismerése jeléül a koronás arany érdemkeresztet“ — tüzeté mellére. Szépen ragyog e kitüntetés jelvényének fénye kebelén. De a legszebb glóriát, a legszebb dicsfényt övedzé ezüst fürtös homloka körül a katolicizmusnak azon magas lendülete, melylyel szent vallásunk Deésen az ő idejéig soha sem dicsekedhetett. Ad multos annos!

T A R C A

Magyar ifjak üdvözlő dala a pápához*.)

Zengjünk dalt a szent Atyának
Zsenge ifiak:

A mit érez a meleg szív,

Zengje hű ajak!

Lelkeinket, kebleinket

Töltse buzgalom,

Teltre kelni, harcra gyűlni

Itt az alkalom.

A magyar-szív

Halálíg hív.

Az egyházért,

Életet, vért

Áldoz bátoran:

A pápának,

Szent Atyának

Szép hála-dalt,

Vig diadalt

Ad mindenkoron.

Ezer éve, hogy Szilveszter

Koronát adott

Szép hazánknak s véle minket

Magához csatolt.

És azóta lobogónkat

Tépte bár vihar,

Bú s örömben hűn összelart

Pápa s a magyar.

Török, tatár,

Eretnek-ár

Tört a honra

S haldokolva

Alélt a hit el:

De süjt a kar

Hisz a magyar,

A vész elül

S felhő mögül

Jobb lét napja kel.

Most is a bölcs Leó pápa

Minket áld, szeret,

Imáz értünk, adjon Isten

Jobb évezeret!

Adjon Isten a magyarnak

*) A helyi gymnasium márc. 3-án tartandó ünnepélyére készült, — zenéjét írta Resch György székessygházi karnagy. A szöveg és a dallam nemsokára megjelenik.

Boldogabb jövőt,

Hittel, ész-szel gyarapítsa

A már meglevőt!

Ajakunk hát

Buzgó dalát

Zengje most el

És a kebel

Szórja tüchevét;

És énekünk

Mig csak élünk

Az egyháznak

És hazának

Zengje szent nevét!

Bálinth György.

Naplójegyzetek.

Római utamból:

Schwarzczel Adél.

Róma láthatása volt egyik legforróbb vágyam; most Róma meglátogatása egyik legkedvesebb emlékem. Róma a kereszténység, a történelem, a természet, a művészet édes otthona. És otthona mindnyájunknak, kik őt viszontláthatjuk. Legalább így érezzük és ez az érzés nem jogcím nélküli, hiszen ő az egész kereszténység örök városa. Ha ezt zajos utcái, a hét halmon völgybe le és hegyre fölnyúló, sok helyen modern palotásorai el is feledtetnék pillanatokra, de a Colloseum sötét falai, e megkövült keresztény szenvedés azt sóhajtja felénk, hogy a miénk volt; a több száz, sőt ezred éves templomaiból széthangzó zsoltosma azt zengi, hogy a miénk ma; a Szent Péter-templom büszke kupolája lélekemelően biztat, hogy a miénk lesz örökké.

Verőfényes tavaszi reggelen állt meg vonatunk az örök városban. Fájdalom! első pillanatban a vasúton érkezés prózája foglalt le bizony minden embert s csak midőn önmagát s podgyászát biztonságban tudja, gondol rá, hogy szakítson éneke kis világával s bámulja ezt az elragadó nagy világot. Ezt úti társnőmmel annál nagyobb gyönyörűséggel tehetjük, mert lakásunk a Sancta Trinita téren a Pineró hegyen volt; melynek lábánál terül el az óriási város, lunen széttekinteni annyi, mint eszményi madártávlatból nézni egy festői fekvésű várost.

Utunk első célja a Szent Péter temploma volt. Térképünkön megnéztük az irányt, gyalog indultunk el, hiszen csak egy egyenes utca vezet oda, csak aztán láttuk, hogy ez az utca csaknem 3 kilométer hosszú. A Sz. Primita-térről kettős összefutó, majd szétágazó lépcső vezet le a Spanyol-térre, ellehet rá mondani a székelly atyáival, hogy „az ám emelet!“ Hosszu séta után a Tiberis, a rómaiak szerint a Tevere partjára értünk. Vigan szalad a szürkészöld folyó magas köpartja között. Az Angyal-hídon keltünk át rajta. A hid két oldalán Bernini angyal alakjairól nagyon sok ellentétes ktitikát olvastam. Reám azt a benyomást tette, mintha a mozgás, helyesebben a repülés kövült volna meg. Az angyalvár néz a biddal szembe „komoran, nehézkesen.“ Hogyne, hiszen sötét „felén 1500 évek van vésvé szent nyoma.“ Tetején Mihály fő-angyal áll, mintha csak most lépett volna e szilárd alapra a kék égből, mely az egész képnek gyönyörű háttérét képezi.

Tovább haladtunk célunk felé. A sz. Péter térére jutva pillanatra megálltunk, hogy a hatalmas benyomást öntudatosabbá s így maradandóbbá tegyük. A templom fenséges homlokzata két oldalán félkörben nyulik előre a 284 hatalmas kör-oszlopból álló colonnád. Vélőd, hogy a szentegyház nyújtja előre karjait szeretettel magához ölelendő hiveit. A

tér közepén áll az óriási obelisz. Évezrek viharoztak el sugar alakja fölött, de míg árnyéka a lábánál búzott délvonalon mutatja a futó időt, ő egyre és örökké az égbe mutat. — Szép keretül két oldalt hatalmas szökőkút ontja magásra keleti gránit medencéjéből az Aqua Paula kristálytiszta vizét, mely gyöngyeseppjeivel millió szivárványnyá tör a napsugarat.

E tér fölött emelkedik a szent Péter temploma. A görög kereszt alakú templom hajó fölé Michelangelo cupolája borul, melyről azt mondják, hogy az olasz építészet ideálja. Egy „az alak szépségét és könnyedségét magában hordozó, égbe emelkedő pantheon.“ E kupola alá, belepve, érzed, hogy: „a tér, melyen állsz, szent“

Minden kincs, mit ég, föld, tenger ad; minden művészet, mit lángész, ábitat teremthet, eléd tárul itt. Egy gyönyörű hymnus e templom: márványból, aranyból és drágakövekből. Ily dicső mennyezet méltó a nagy apostol sirja fölé. E sírt, mely előtt VI. Pius szobra térdel (Canavától) márványkörtát veszi körül, hol 89 örökláng ég. Fölötte emelkedik a fényben gazdag pápai oltár. Körben a cupola négy hatalmas oszlopa előtt a sz. András, Ilona, Longinus és Veronika fehér márvány szobrai állanak. Ez utolsó alak megkapóan fejezi ki a bánatos áhitatát s ama szent megdöbbenést, melylyel a Krisztus arcát viselő kendővel rohan oly gyorsan, hogy a szél lengő haját s ruháját lebegteti.

Ez és a szemben levő oszlop fölött két emeleti ereklyekápolna áll. Ezek erkélyéről az ájtatos hívekre a szent ereklyékkel áldást osztanak. Mi ezen áldásban a husvétii ünnep első délutánján részesültünk. Mintegy 20 ereklyével osztottak akkor áldást, melyek arany templomeska, nap, kereszt, vagy képkerebbe vannak helyezve.

A kupolától balra bemélyedő kápolnában sorakoznak a gyónatások, melyekben a világ minden nyelvén gyónatnak. — Mely igaz katolikust ne ragadna meg a vágy, megszabadulni itt minden lelki teheről? s így még közelebb lenni az éghez. — A gyónató székkel szemben levő soron áll az oltári szentség kápolnája, hol az áhitatos lélek a délelőtt bármely órájában hozzá járulhat az Úr asztalához.

Ezzel egy soron van a della pieta kápolna. Oltárán a fájdalmas Szűz ülben tartja keresztől levett szent fiát. Menynyi, érzés menyvi lélek a hideg márványban! Bámulsat, mint adja vissza a merev kő a művész (Michelangelo) vésője alatt a leomló tagok puhóságát s még inkább a szenvedő lélek néma fájdalmát.

Több órai tartozkodás után csak nehezen tudunk megválni a gyönyörű templomtól s ekkor is csak azon fogadást után, hogy Rómában tartozkodásunk ideje alatt napokint eljövünk ide. Ezen fogadást be is váltottuk híven. E templombajárás legmegkapóbb, legfeledhetlenebbike a nagy pénteki volt. Mily elragadó, mikor itt az alkony beköszönt! A nagy oltár fölötti kérded ablakon, mely tulajdonképpen a közepen repülő szent lélek glóriája, a nap utolsó sugára tört meg, majd annak lehanyatlása után fokozatosan elsötétült. Rendre az oltárok gyertyái, majd a Szent Péter sirja körül égő, lángok egymásután aludtak ki: a csend egyre mélyebb, ünnepesebb lett és ennek közepette megszólaltak a miserere gyönyörű hangjai. E majd halkán zokogó bánat, majd eget ostromló kétségbeesés. A pápai karnak e felséges énekenél, mintha érezné az ember önnön lelkét, mely szárnyat ölt, hogy keresse az eget, a mennyországot, mely így hívja, vonzza magához —

Aztán csend lett, ismét a földön voltunk, a tolongó sokaságban, mely törekedett a kijárat felé. Utközben mindenki ki akarta fejezni szomszédjának elragadtatását. Mellettem egy amerikai tisztelendő úr haladt; elmondta: hogy most negyedszer — s Isten után reméli, hogy nem utoljára — hajózta át az Atlanti Oceanát, hogy a vaticani kar misereréjében gyönyörködjék.

Rómában az egész nagy hét egy zarándokút templomtól-templomig. Ezek mindenike gyűjteménye a múkin-

életében történt valamely nagy eseménynek. Így a lateráni bazilika öt hajója márványoszlopaival, festményeivel, remek mozaik mennyezet képével. Különösen megkapók e templomban az oszlopok alatt álló féhérmárvány apostol szobrok s fölöttük az ó — és új testamentumból vett egymásnak megfelelő eszmék, illetve események domborművei. Így egyik oldalon József eladása az izmaelitáknak, vele szemben Judás áruló csókja. Itt Iszák az áldozati fával; ott az ur Jézus kereszttel vállain. Amott Jonás partra menekülése, szemben Krisztus urunk feltámadása. És így tovább lélekemelő mindenik, úgy hogy e soron végig haladni annyi; mint a legszebb képekben olvasni egyszerre a biblia két testamentumát. A templom szentségoltára egy óriási, szép ékszer zöld oszlopaival, arany izeztetével, drágakövesítésével. Méltó kiegészítője a templomnak Constantin császár Battisteriája. A nyolcszögű kápolna boltozatát nyolc porphyroszlop tartja. A boltozatot a helynek megfelelően keresztelző sz. János 8 képen van megörökítve élete különböző pillanataiban. Alább Constantin élettörténetéből vett jelenetek, így a többi között Maxentius fölötti győzelme. Az oszlopok között kápolnák mélyednek be, mindeniknek oltárán egy-egy műemlék a régi korból.

Innen itunk a szemben levő „Saneta Scala“-hoz vezetett. Ama 28, most olajfával borított márvány lépcsőn, melyen az Úr haladt föl Pilátus házába, sok ájtatos hívő térdel álva ment előre, buzgó imát rebeve. A lépcső két oldalán két fehér márvány szoborpár áll. Egyik oldalon Jézus, amint Judás csókkal árulja el. A másikon ugyancsak Jézus Krisztus Pilátus előtt. Míg a szobrokat nézem, előbb haboztam, majd mind inkább megragadtam a vágy, hogy az ájtatoskodásnak ez előttem szokatlan útját én is megtegyem. Oda térdeltem a hívők közé, de mint egy bűnhődéstől a habozásért, az első térdlen lépésnél előre estem. — Az itt uralkodó mély csend, a lépcső fölött ragyogó oltár, mely hívő, biztatva int magához, mind buzgóbbá teszi imánkat. E zarándok útra mindig az ó hajjall gondolok vissza: vajna még egyszer megtehetném!

(Folyt. köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Püspök úr ő méltósága** folyó hó 12-én a déli vonattal Kolozsvárra utazott, hogy elnököljön az igazgatótanács 14-iki ülésén. — Méltósága 15-én fog székhelyére visszatérni.

— **Pallavicini Stefánia** ögrófnő, Püspök úr ő méltóságának unokanővere, folyó hó 11-én a délutáni gyorsvonattal társalkodónője kíséretében pár napi tartozkodásra Budapestről Gyulafehérvárra érkezett.

— **Püspöki körlevel.** Fiuméi hódolattal vették Püspök úr ő méltóságának ezévi II. számú főpásztori körlevelét. Kimerítő oktatást nyújt ebben a jelen tízevi ciklusra szóló illetekegyenértéki adónak kötelező bevallásáról. A bevallás határideje ez év első három hónapja. A helytelen kiszabás ellen 30, illetve 60 nap alatt lehet a pénzügyigazgatósághoz fellebbezni. Ennek határozata ellen pedig 15 nap alatt a közgazgatási bírósághoz. — Közli a legközelebbi személyi változásokat és tudatja Bodó Alajos esperes-plebános elhunytát. Ajánlja P. Kovács Gergely „Páduai Szent Antal Társulatának Története és Ájtatossági Kalauza“, Nagy Antal „Kath. Hitoktatók Kézikönyve“ és Ágoston Károly „Mária Hü Leánya“ című munkákat. — Névszerinti kimutatást nyújt az erdélyi egyházmegyei papság befizetéséről a papi Nyugdíjalap és Kiszegítőalap javára az 1896. évben, végül az 1897. évre szóló és különféle missziói célokra, Szent-László-Társulat és péterfillérre bejött összegekről.

— **Nagybójtí körlevél.** Püspök úr ö méltóságának nagybójtí körlevele is legközelebb szétküldetik. Addig is azonban célszerűnek látjuk abból a következő pontokat közölni, hogy a legtávolabbi vidéken is kellő időben arról tudomást szerezzenek és esetleg felmentvényért szándékol-kérelmüktől, mint jelen alkalommal feleslegestől elálljanak.

A körlevél idevonatkozó pontjai a következők:

1. A negyvennap bójt alatt Szerdán, Pénteken és Szombaton tartózkodjék mindenki a huseledelektől, a többi napokon engedmény fejében végezzen kiki 1 Miatyánkat, 1 Üdvözetet minden étkezés után és pótolja a szigorubb bójtölésr alamizsnával, tehetsége szerint.

2) A nagybójt minden egyes napján Vasárnapot kivéve érje be egyszeri jóllakással az, aki 21 életévét már betöltötte, 60 évet túl nem haladta.

3) Az engedményes napokon, Vasárnap, Hétfőn, Szerdán és Csütörtökön szabad húst enni délben is, este is, minden nap — az egy Nagy-Pénteket kivéve — szabad szírral is főzni.

4) Ez a kiváltság tart a Nagyhet szerdájáig kizárólag és élbetnek vele úgy a papok, mint a világiak, sőt még a férfi és női szerzetesek is, a mennyiben ezt szent szabályaik engedik.

5) A gyári munkások, napzámosok, bányászok, vasuti alkalmazottak tekintettel terhes foglalkozásukra csakis pén-teki napon tartoznak bójtölni.

6) Húst ehetnek bójti napon mindazok (Nagypénteket kivéve), kik oly s z e g é n y e k, vagy azzal kell táplálkoznio-k, a mivel épen lehet; u t a z ó k, akár gyalog, akár kocsin, akár vasúton utaznak; v e n d é g l ő b ő l, vagy idegen konyhán étkezők; k o r e s m á r o s o k családostól és cseléd-jéikkel együtt, mindkét nembeli c s e l é d e k, kik más vallású családoknál szolgálnak; betegek vagy gyöngélkedők orvosuk rendelére.

7) Ha valamely parancsolt ünnep bójti napra esik, az ünneppnapon nem kötelesek bójtölni azok, akik az ünnepet megelőző napon tartották meg a bójtöl.

8) Ha valamely községben templomi búcsú, vagy országos vásár parancsolt bójti napra esnek, ilyenkor a bójt azon a napon elengedtetik.

9) A ki fontos okokból ezeknél is nagyobb engedményeket kíván, nyujtsabe az egyházmegyei hatóság hoznido-kolt kérelmét.

A husvéti gyónásra szánt időközt meghosszabbítja e körlevél és rendeli, hogy az Bójt harmadik vásárnapjától tartson Szent-háromság vasárnapjáig bezárólag. Megadja minden egyes gyóntató atyának, kik ezen idő alatt gyóntatnak a hatalmat, hogy a püspöknek fenntartott esetek alól is feloldoz-bas-anak.

— **Requiem.** Püspök úr ö méltósága folyó hó 7-én Schönfeld báró taborszernagy és a Gyulafelhérvárt állomásozó 82. ca. és kir. gyalogezred tulajdonosának lelkiüdvéért, mint a halálozás harmincadik napján, ünnepélyes gyászmisét tartott. — Jelenvolt a gyulafelhérvári helyőrség tisztikara Perl Mór vezérőrnaggyal az élen és a 82. ezrednek legénysége.

— **Ebéd a püspöküél.** Püspök úr ö méltósága folyó hó 10-én nagy ebédet adott. Hivatalosak voltak erre Ujjfalusi dr. kanonok, a gymnázium tanári karának világi tagjai, a felekezetek lelkészei, a kir. törvényszék és járásbi-róság albirái, a városi képviselőtestület hat tagja, végül a püspöki uradalom tisztjei.

— **Primitia.** Tusnád közsege folyó hó 6-án fényes és szent ünnepet ült. E nemes községben, annak diszes temp-

lomában mutatá be tdő *Ferenczy Gyula* zsenge áldozatát az Urnak. Tanulóányait Temesvárt bevégezvén, miután ke-gyes püspöke őt a Csanádegyházmegye címére pappá tel-szentelte, eljött, hogy életének legszebb legmagaszto-sabb napján szülői körében mondjon köszönetet az Ur-nak. A hívek is osztozkodtak szeretett kántoruk örö-mében mennyiben zsufolásig megtöltötték a templomot. A plebánián öltöttek fel a primitiás és segédlete azokat a gyönyörű templomi ruhákat, melyeket az Isten házának ékességéért buzgolkodó tusnádi plebános legújabbán beszerzett, benedikáltott és e szt. napra tartogatott. Veress Antal ker-fungens alesperes és Konez István helybeli plebános veze-tése mellett néhány paptársa kíséretében utrakészen volt már az új misés, hogy a templomba menjen. Ezt azonban egy megható jelenet előzte meg. Térdre hullott az ifjú pap, s édes atya áldásáért esedezett. Könybe lábbadt szemünk-látva az atyát, ki 40 éven keresztül az orgonán és iskolában oly híven szolgált — most az ő Benjaminjára áldást adni; és mintha hallottuk volna szivéből előtörni: „Most boacsásd el Uram a te szolgádat békességben”. — A szt. ténykedés „Veni Sancte”-val vette kezdetét. Evangelium után egyhá-z-megyénk egy új tagja Magáth Lajos tusnádi káplán lépett a szószékre, a hol kötelességének dicséretesen eleget tett, midőn Mózesnek Istentől nyert hatalmával az új pap hatal-mát összehasonlítatá és végre inté, hogy ha a világ igére-tekkel kísértés, vagy üldözéssel akarná eltántorítani, vegye kezébe a szt. keresztet, s egyháza elveit gyávan tel ne adja, sola árnlója azoknak ne legyen. Ezután az új misés elvé-gezte a szt. misét, s végre áldást osztogatott. Isteni tisztelet után az örömszülők házánál szeretetlakoma volt, hol az új misés felköszöntötte Szentséges Atyánkat, egyházmegyeje püspökét, és a mi püspök urunkat. Diaconus.

— **A keresztrefeszítés egykoru képe.** A vatikán régiséggyűjtemény igazgatója Marucchi professor a Mons Palatinuson vé-zett ásatások alkalmával rábukkant egy sgraf-fito-festmény maradványaira, a mely festmény Krisztus ke-resztfeszítését ábrázolja. Marucchi egészen komolyan azt áll-ítja, hogy ezt a festményt közvetlenül a Megváltó halála után készítette olyan művész, a ki alkalmas-int jelenvolt a keresztrefeszítésnél. — Egy római levelben erről az érdeke képről most a következőket olvassuk:

Az alakok magassága tizenöt centiméter, minden katona mellett ott van a neve is. A kép nem teljes, hanem töredék-es. Az egyik képtöredék Pontius Pilátust ábrázolja. egy harmadikon meg tizenöt soros, eddig ki nem bontított föli-rás van, de a mely kétségen kívül Krisztus tanításáról szól. Február közepén Marucchi professor füzetet ad ki e leletről és a sgraffitót is közli fényképmásolatban. Az a föltevésé, hogy itt Tiberius császár-korabeli műről van szó, a betük for-máján alapul, a melyek állítólag tökéletesen megegyeznek a pompéjii betűkkel.

Tudomásom szerint az ókori sgraffitofestés egészen új fölfedezés a műtörténelemben. A sgraffitó .agy graffitoo ugyanis egy bizonyos módja a falak díszítésének és eddig azt tar-tották, hogy csak a XVI. században keletkezett Olaszország-ban. A sgraffito abból áll, hogy a díszítendő fal vakolatába sötét festőanyagot kevernek, aztán bevonják világos festékré-teggel. Erre a világos festékretegre szénporral lemásolják az előállítandó rajtot és hegyes vasszerszámmal kikaparják

a mi által a sötét alap láthatóvá lesz s így világos alapon sötét rajzot kapunk. Megfordítva is lehet csinálni, t. i. sötét alapon világos rajzot előállítani, sőt több szint is lehet alkalmazni. Marucchi professzor állítása azonban azt enged bennünk, hogy a sgraffitoteknika nem a XVI. században keletkezett, hanem már az ó korbán ismeretes volt. Egy idő óta egyébként modern építmények díszítésére is alkalmazták.

— **Kinevezés.** Ő felsége a vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterelőterjesztésére Ferenczy István nagy-szebeni állami főgymnáziumi rendes tanárt ezen tauntézet igazgatójává a VIII. fizetési osztály 2. fokozatának megfelelő illetményekkel kinevezte. Gratulálunk!

— **A kultuszminiszter jelentése.** A képviselőház közoktatásügyi bizottsága elé terjesztett miniszteri jelentésből a következő érdekes adatot jegyezzük ki: A múlt iskolai évben a középiskolákba összesen járt 51,716 tanuló és ezek között 11,183 zsidó vallású volt. A zsidó tanulók száma meghaladja a görög keleti, az ág. evang., az ev. ref. és az unitárius tanulók számát, csakis a katolikusok mul-ják fölül, kik 22,582-en voltak. Ha a zsidóság ily nagy számmal tödul az értelmi pályákra, mi lesz még néhány év múlva ebből a szegény országból.

— **Zola üdvözlése.** Zola Emilt, a párizsi eltévedt zsenit legújabbban a kolozsvári egyetem jogi tanárai is üdvözlötték. — Nem kérünk izlésükből, legfőlebb sajnáljuk, hogy e díszes kompániában Státusunk tagjai is szerepelnek. Ugy hisszük a párizsi törvényszéknek más izlése leendő.

— **Találó számok.** Ha Kossuth Lajos születési (1802) és halálozási (1894) éveit összeadjuk s az így nyert összeget (3896) kettővel elosztjuk, az 1848 évnek száma jön ki. Ez a számok szimbolikája.

— **A gyulafehérvári róm. kath. elemi fiúiskola** folyó hó 15-én 10 órától kezdődőleg a királyi szobrok adományozása alkalmából hálátnapséget tart a következő műsorral: 1) Üdvözlő dal; 2) Alkalmi költemény; 3) Ének; 4) A királysobrok alakjainak egyenkénti ismertetése; 5) Hymnus; 6) Szavalt; 7) Induló. Ez ünnepélyre a szülők és a nevelésügy barátai tisztelettel meghívattak. Gyulafehérvárt, 1898. febr. 9-én. T a igazgató s á g.

— **Meghívó.** A gyergyói róm. kath. tanító-egyesület teli rendes közgyűlését Gyergyó-Ditróban az elemi népiskolánál 1898. február 16-án fél 9 órától kezdődőleg fogja megtartani, melyre a t. tagokat és a tanügyi barátait tisztelettel meghívjuk. Táragsorozat: 1. 1/2 órákor szent-mise ballgatás. 2. Gyakorlati tanítást tartanak: Ádám Polixena a természetről a V. és VI., Ádám József az írva-olvasásból az I. fiú-, Barabás Rajmond a nyelvtanból a II. vegyes-, Borka Lajos a beszéd- és értelem gyakorlatból a felszegi I. vegyes-, Császár Ilona az olvasásból a II. leány-, Fuchs Gusztáv a hittanból a III. leány-, Gál Miklós a nyelvtanból a III. fiú-, Józsa Sándor a számtanból a IV. fiú-, Kiss Borbála a földrajzból a IV. leányosztályban. 3. Elnöki megnyitó. 4. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése. 5. A gyakorlati tani-

tasok bírálata. 6. Jelentés a kántorok és tanítók segélyalapjáról. 7. Önképzőköri jelentések. 8. Indítványok. Gyergyó-Ditró, 1898. február 3-án, Vértess Lajos elnök. Olajos Farkas főjegyző.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesitem a t. érdeklődőket, hogy én a méhésetről könyvet nem irtam, annál kevésbé adtam ki. Ilyennel tehát nem szolgálhatok. Azonban — látva az érdeklődést — ha időt szakíthatnék rá, szívesen összeállítanám s közre bocsátanám füzet alakjában tapasztalataimat. Hogy mikor tehetem arra, bizonyos feleletet ezuttal nem adhatok. Tisztelettel Ditró, 1898. febr. 6. J ó z s a S á n d o r.

— **A katolikus egyház terjedése a brit gyarmatokon.**

	Katolikusok lélek.		Iskolák.	
	1840-ben	1897-ben	1840.	1897
Ausztráliai szigetek	40.500	800000 ;	13	809
Brit-Amerika	822.000	2.109.530 ;	415	2664
Dél-Afrika	2000	31000 ;	1	124
Brit Első-India	443000	1.674.992 ;	—	2500
Ceylon	80000	251000 ;	—	177
Birma	5000	40240 ;	2	41
Straits-Settlements	3200	17880 ;	—	29
Siera Leona és Zanzibar	—	7290 ;	—	—
	1.395.700	5.022.672	—	—

Örvendetes jelenség ez annál is inkább, mivel e nagy eredményt igen szerény anyagi eszközökkel érték el.

Szerkesztői posta.

Discipulus. A mai gyakorlat szerint csakis azon esetre tagadjuk meg az egyházi temetést még a nyilvános bűnösnel is, ha ez haldokló agyán a neki felajánlott lelki vigaszt visszautasítja. Ha azonban a bűnbánatnak csak csekélyke jelet is adta az utolsó percekben, eltemetjük. Kötelességök pedig az illető lelkeseknek, és pedig elsősorban a plebánosoknak, másodsorban a kápiánoknak, — mihielyt értesülnék arról, hogy híveik között valaki súlyosan beteg, felkeresni azt és nem várni be, hogy hívják.

L. K. Szamos-Ujvár. A „Fejedelmi törvény“ kapható Pozsonyban az „Oktaó Népönkvtár“ szerkesztőségénél, Szentferencdiékn. — *L. I. Radnóth* A tényleg tejedelmi adománynak nyilvános köszönetét lapunk nem hozhatja a már többször említett okoknál fogva. — *T. L. Cs. Honold.* A türkősi plebánia történetének szíves folytatását kérjük. Szeretnők befejezni. — *T. J. Rákerül* a sor. — 2 ss. A következő számban megkezdjük. — *L. S. Kb.* Ez ügyben forduljon egy privát levélben a ceremóniárius úrhoz.

Kiadóhivatali üzenet.

Z. J. Kolozsvárt. Sajnálattunkra a lap megelőző számai már elfogytak.

Pályázat.

A csik-jenőfalvi iskolánál egyik tanító által elpályázás folytán üresedésbe jött, mely állásra pályázatot hirdetek. Az állás javadalmát képezik: 1. a község pénztárából havi előleges részletekben fizetendő 300. o. é. frt és az ötödéves fizetési pótlék, ha a megválasztott tanítónak abhoz igénye van. 2. fa illeték címén 20 frt. o. é. 3. egy veteményes kert 268 □ öl területtel, 4. két szobából álló lakás és gazdasági épület. Kötelessége lesz: az iskola szék által kijelölt mindennapi és ismétlő tankötelesség önál ló tanítása. A szükséges okmányokkal fölszerelt folyamodványok folyó évi február hó 25-ig alattirt iskolaszéki elnökhez beterjesztendők lesznek.

Csik-Karczfalván. 1898. febr. 5-én.

Rancz János,

plebános,
a jenőfalvi iskolaszék elnöke.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: **Koródy Péter dr.**

Szerkesztőtársak: **Bálinth György, Péter János dr., Wagner Sándor, Zlamál Agoston.**

Nyomatott Papp Györgynél püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.